

תענית ב

משנה. מאימתי מזכירין גבורות גשמים?

רבי אליעזר	רבי יהושע	רבי יהודה
<p>מיום טוב הראשון של חג קושי מר' יהושע: הואיל ואין הגשמים אלא סימן קללה בחג, למה הוא מזכיר? תשובת ר' אליעזר: אף אני לא אמרתי לשאול, אלא להזכיר משיב הרוח ומוריד הגשם בעונתו. קושי מר' יהושע: אם כן לעולם יהא מזכיר!</p>	<p>מיום טוב האחרון של חג</p>	<p>העובר לפני התיבה ביום טוב האחרון של חג - האחרון מזכיר, הראשון אינו מזכיר. ביום טוב ראשון של פסח - הראשון מזכיר, האחרון אינו מזכיר</p>

אין שואלין את הגשמים אלא סמוך לגשמים.

שאלה על המשנה: תנא היכא קאי דקתני מאימתי?

תשובה 1: תנא התם קאי, דקתני: מזכירין גבורות גשמים בתחיית המתים, ושואלין בברכת

השנים, והבדלה בחונן הדעת (מסכת ברכות). וקתני: מאימתי מזכירין גבורות גשמים.

דחייה: וליתני התם, מאי שנא דשבקיה עד הכא?

תשובה 2: אלא: תנא מראש השנה סליק, דתנן: ובחג נידונין על המים. ואידי דתנא ובחג

נידונין על המים, תנא מאימתי מזכירין גבורות גשמים.

קושי על המשנה: וליתני מאימתי מזכירין על הגשמים, מאי גבורות גשמים?

תירוץ: אמר רבי יוחנן: מפני שיורדין בגבורה, שנאמר (איוב ה: ט) *עשה גדלות צד אין חקר*

ונפלאות צד אין מספר, וכתוב (איוב ה: י) *הנתן מטר על פני ארץ ושלח מים על פני*

חיות.

הסבר התירוץ: מאי משמע? אמר רבה בר שילא: אתיא חקר חקר מברייתו של עולם.

➤ כתיב הכא (גשם) *עשה גדלות צד אין חקר,*

➤ וכתוב התם (בריאת העולם) (ישעיהו מ') *הלא ידעת אם לא שמעת אלהי*

עולם ה' פורא קצות הארץ לא ידע ולא ידע אין חקר לתפארתו,

➤ וכתוב (בריאת העולם): (תהלים סה) *מכין הרים בכח נאזר בפארב.*

שאלה: ומנא לן דבתפלה?

תשובה: דתניא: (דברים י"א) *לאהבה את ה' אלהיכם ולצדקו ככל צדקכם, איזו היא*

עבודה שהיא בלב - הוי אומר זו תפלה. וכתוב בתריה (דברים י"א) ונתתי מטר ארצכם בצתו

יורה ומלפז.

אמר רבי יוחנן: שלשה מפתחות בידו של הקדוש ברוך הוא שלא נמסרו ביד שליח, ואלו הן:

<i>יפתח ה' לך את אוזני הטוב את השמים לתת מטר ארצך בצתו</i>	מפתח של גשמים
<i>ויזכר אלהים את רחל וישמע אלהים אלהים ויפתח את רחמה</i>	מפתח של חיה
<i>וידעתם כי אני ה' פתחתי את קברותיכם</i>	מפתח של תחיית המתים
<i>פותח את ידך ומשיב לבל חיי רצון</i>	במערבא אמרי: אף מפתח של פרנסה

שאלה על ר' יוחנן לאור דברי חכמי ארץ ישראל: ורבי יוחנן מאי טעמא לא קא חשיב להא?

תשובה: אמר לך: גשמים היינו פרנסה.

רבי אליעזר אומר מיום טוב הראשון של חג כו'.
שאלה על דעתו: איבעיא להו: רבי אליעזר מהיכא גמיר לה,

מלולב גמר לה
 מה לולב ביום –
 אף הזכרה ביום.
 מניסוך המים גמר לה?
 מה ניסוך המים מאורתא, דאמר מר **אנחנתא אנסכיהט**,
 אפילו בלילה, אף הזכרה מאורתא?

תשובה: תא שמע, דאמר רבי אבהו: לא למדה רבי אליעזר אלא מלולב.
2 הבנות במקור לדביר ר' אבהו: איכא דאמרי: רבי אבהו גמרא גמיר לה, ואיכא דאמרי:
 מתניתא שמיע ליה.

הסבר לאחת מהם: מאי היא - דתניא: מאימתי מזכירין על הגשמים?

רבי אליעזר	רבי יהושע	רבי	רבי יהודה בן בתירה	רבי עקיבא	רבי יהודה משום רבי יהושע
משעת נטילת לולב	משעת הנחתו	משעה שמפסיק לשאלה כך מפסיק להזכרה	בשני בחג הוא מזכיר	בשני בחג הוא מזכיר	העובר לפני התיבה ביום טוב האחרון של חג, האחרון מזכיר, הראשון אינו מזכיר. ביום טוב ראשון של פסח - הראשון מזכיר, האחרון אינו מזכיר
אמר רבי אליעזר: הואיל וארבעת מינין הללו אינן באין אלא לרצות על המים. וכשם שארבע מינין הללו אי אפשר בהם בלא מים - כך אי אפשר לעולם בלא מים	אמר לו רבי יהושע: והלא גשמים בחג אינו אלא סימן קללה! תגובת ר' אליעזר: אף אני לא אמרתי לשאול, אלא להזכיר. וכשם שתחיית המתים מזכיר כל השנה כולה ואינה אלא בזמנה - כך מזכירים גבורות גשמים כל השנה ואינן אלא בזמנן. לפיכך, אם בא להזכיר כל השנה כולה - מזכיר.	דתניא, רבי יהודה בן בתירה אומר: נאמר בשני (במדבר כ"ט) אנסכיהט ונאמר בשני אנסכיהט ונאמר בשביעי כסענא - הרי מ"ם יו"ד מ"ם, הרי כאן מים. מכאן רמז לניסוך המים מן התורה. ומאי שנא בשני דנקט - דכי רמיזי להו בקרא בשני הוא דרמיזי, הלכך בשני מדכרינן	שנאמר בשני אנסכיהט - בשני ניסוכין הכתוב מדבר, אחד ניסוך המים ואחד ניסוך היין קושי: ואימא תרוייהו דחמרא! תירוץ: סבר לה כרבי יהודה בן בתירה, דאמר: רמיזי מיא קושי: אי סבר לה כרבי יהודה בן בתירה נימא כוותיה! תירוץ: קסבר רבי עקיבא: כי כתיב ניסוך יתירא - בששי הוא דכתיב.		
	קושי על ר' יהושע: שפיר קאמר ליה רבי אליעזר לרבי יהושע! תירוץ: אמר לך רבי יהושע: בשלמא תחיית המתים מזכיר - דכולי יומא זמניה הוא, אלא גשמים כל אימת דאתיין זמניהו היא? והתנן: יצא ניסן וירדו גשמים - סימן קללה הם, שנאמר (שמואל א' י"ב) הלא קציר חטיט היום ו'ל'.				

במדבר פרק כט

(יא) **ובחמשה עשר יום** לחדש השביעי מקרא קדש יהיה לכם כל מלאכת עבדה לא תעשו וּחגתם חג לה' שבעת ימים: (יג) והקרבנתם עלה אשה ריח ניחח לה' אילים שְׁנִים כְּבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה אַרְבַּעַה עֶשֶׂר תְּמִימִם יִהְיוּ: (יד) ומנחתם סלת בלולה בשמן שלשה עשרונים לפר האחד לשלשה עשר פרים שְׁנֵי עֶשְׂרִים לְאֵל הָאֶחָד לְשְׁנֵי הָאֵילִם: (טו) וְעֶשְׂרוֹן עֶשְׂרוֹן לְכֶבֶשׂ הָאֶחָד לְאַרְבַּעַה עֶשֶׂר כְּבָשִׂים: (טז) וישעיר עזים אחד חטאת מלבד עלת התמיד מנחתה וְנִסְכָּהּ:

(יז) **וביום השני פרים** בְּנֵי בָקָר שְׁנִים עֶשֶׂר אֵילִם שְׁנִים כְּבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה אַרְבַּעַה עֶשֶׂר תְּמִימִם: (יח) ומנחתם וְנִסְכֵיהֶם לְפָרִים לְאֵילִם וְלְכֶבֶשִׂים בְּמִסְפָּרָם כַּמִּשְׁפָּט: (יט) וישעיר עזים אחד חטאת מלבד עלת התמיד ומנחתה וְנִסְכָּהּ:

(כ) **וביום השלישי פרים** עֶשְׂתֵי עֶשֶׂר אֵילִם שְׁנִים כְּבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה אַרְבַּעַה עֶשֶׂר תְּמִימִם: (כא) ומנחתם וְנִסְכֵיהֶם לְפָרִים לְאֵילִם וְלְכֶבֶשִׂים בְּמִסְפָּרָם כַּמִּשְׁפָּט: (כב) וישעיר חטאת אחד מלבד עלת התמיד ומנחתה וְנִסְכָּהּ:

(כג) **וביום הרביעי פרים** עֶשְׂרָה אֵילִם שְׁנִים כְּבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה אַרְבַּעַה עֶשֶׂר תְּמִימִם: (כד) מנחתם וְנִסְכֵיהֶם לְפָרִים לְאֵילִם וְלְכֶבֶשִׂים בְּמִסְפָּרָם כַּמִּשְׁפָּט: (כה) וישעיר עזים אחד חטאת מלבד עלת התמיד מנחתה וְנִסְכָּהּ:

(כו) **וביום החמישי פרים** תִּשְׁעָה אֵילִם שְׁנִים כְּבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה אַרְבַּעַה עֶשֶׂר תְּמִימִם: (כז) ומנחתם וְנִסְכֵיהֶם לְפָרִים לְאֵילִם וְלְכֶבֶשִׂים בְּמִסְפָּרָם כַּמִּשְׁפָּט: (כח) וישעיר חטאת אחד מלבד עלת התמיד ומנחתה וְנִסְכָּהּ:

(כט) **וביום הששי פרים** שְׁמֹנֶה אֵילִם שְׁנִים כְּבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה אַרְבַּעַה עֶשֶׂר תְּמִימִם: (ל) ומנחתם וְנִסְכֵיהֶם לְפָרִים לְאֵילִם וְלְכֶבֶשִׂים בְּמִסְפָּרָם כַּמִּשְׁפָּט: (לא) וישעיר חטאת אחד מלבד עלת התמיד מנחתה וְנִסְכָּהּ:

(לב) **וביום השביעי פרים** שְׁבַעַה אֵילִם שְׁנִים כְּבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה אַרְבַּעַה עֶשֶׂר תְּמִימִם: (לג) ומנחתם וְנִסְכֵיהֶם לְפָרִים לְאֵילִם וְלְכֶבֶשִׂים בְּמִסְפָּרָם כַּמִּשְׁפָּט: (לד) וישעיר חטאת אחד מלבד עלת התמיד מנחתה וְנִסְכָּהּ:

